

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 42 (1264)

Субота, 24 мая 1958 года

Цана 40 кап.

ТЫДЗЕНЬ ЛІТОЎСКОЙ ЛІТАРАТУРЫ ў БЕЛАРУСІ

ЛЮБОЎ І ДРУЖБА

ДЗЕНЬ ПЕРШЫ

Быццам сама прырода знарок прынесьла гэты майскі дзень, такі, якіх дзіць не было ў гэтым годзе, — цёплы, светлы, сонечны. Гэта дзень 20 мая — дзень пачатку тыдня літоўскай літаратуры ў Беларусі, да якога ўжо даўно рыхтаваліся беларускія і літоўскія пісьменнікі. Але тыдзень літоўскай літаратуры — гэта свята не толькі для пісьменнікаў, гэта вялікая падзея ў культурным і грамадскім жыцці ўсіх працоўных і брацкіх рэспублік, двух блізкіх дзяўчын-сестраў — Літвы і Беларусі. Аб гэтым асравае за ўсё гавораць тыя цёплыя, шчырыя сустрэчы паміж літоўскімі

баро пачатак цеснай брацкай дружбы нашых народаў. Беларусы і літоўцы ў даўні часі аб'ядноўваліся агульнай мовой. Цяжка быў гэты дзень. Свабодаму існаванню літоўцаў і беларусаў ішчэ ў XII стагоддзі сталі пагражаць нямецкія паны-рыцары. Затым літоўцы і беларусы пачалі ў кабалу польскіх паноў. Нягледзячы на іх дас і пры невялікім царскім рэжыме. Ва ўсіх гэтых гістарычных выпрабаваннях літоўцы і беларусы народы знаходзілі шчырую падтрымку і бранілі сваю рускага народа. Дзякуючы яго мужнасці, самааданасці і брацкай салідарнасці нашы народы агульнамі намаганнямі разграмілі нямецкіх паноў-рыцараў, скінулі з сябе ярмо польскіх

людзьмі. Мы пабіваем у калгасах, на заводах і фабрыках, і ўсё тое новае, перадавае, што мы ўбачым на беларускай зямлі, пастараемся перадаць працоўным сваёй рэспубліцы.

Ад імя пісьменнікаў і працоўных Літвы Антанас Венцлава ў адказ на цёплыя і сардэчныя прывітанні беларускіх пісьменнікаў прыехаў восенню ў Літву на тыдзень беларускай літаратуры.

Мітынг дружбы і братэрства заканчваецца пад бурны воплескі шматлікіх працоўных, якія сабраліся на плошчы. Гучыць Гімн Савецкага Саюза.

Пасля мітыngu гасці аглядзелі горад, пабылі ў мастацкім краязнаўчым музеі

Сустрэча на граніцы. З аўтобуса вышлі нашы дарагія госці — літоўскія пісьменнікі і артысты і адрату трапілі ў сяброўскае акружэнне.

І беларускімі сябрамі, якія адбыліся на працягу першых дзён тыдня.

Раніца 20 мая. Арка дружбы, мяжа паміж дзвюма братнімі рэспублікамі. Тут, на магістралі, якая вядзе з Вільнюса ў Мінск, там, дзе раскінуліся прасторы беларускага калгаса «Балынавік» і літоўскага «Маладая гвардыя», сабралася шмат людзей. Дарагіх гасцей вышлі сустракаць і мамы, і старыя. Дя аркі людзі і з бліжэйшых і з далёкіх вёсак, мясцовыя калгаснікі і жыхары з Маладзечна, пісьменнікі з Мінска і прадстаўнікі розных арганізацый Ашмянскага раёна.

На магістралі паказалі аўтобус з напісам на літоўскай мове. Ён сымпальна каля аркі. З яго выходзяць госці, якія толькі што пераступілі са сваёй роднай зямлі на зямлю блізкай і шчырай сяброўкі Беларусі. Адбылася ўрачыстая, хваляючая сустрэча.

Беларускія пісьменнікі цёпла сустракаюць сваіх дарагіх сяброў — вядомых літоўскіх літаратараў: старшыню праўлення Саюза пісьменнікаў Літвы Антанаса Венцлава, народнага паэта Літвы Пёрафіліса Шлявіціса, пісьменнікаў і паэтаў Юдзіса Межаляйціса, Аляксандра Гузіявічуса, Эдвінуса Матузіявічуса, Юстынаса Марцінявічуса, Іонаса Давідавічуса, Мікаласа Саўцікіса, Костаса Кубіліса, Уладаса Мазурунаса, Ваіса Раймерса, Альбінаса Жукаўскаса, Вітаўтаса Радавіціса, дэацую літоўскага мастацтва — заслужаных артыстаў рэспублікі Рэгіну Тумалічутэ, Рантанаса Сіпарыса, Елену Саудзічутэ, салістку Ірану Ясюнайтэ, піяніста Вітаўтаса Віржонкі і інш. Іх сустракаюць таксама працоўныя Ашмянскага раёна, прадстаўнікі партыйных і савецкіх арганізацый, моладзь. Літоўскія і беларускія сабры горада, па-брацку пацскаюць адзін аднаму рукі, падлююцца. Калгаснікі сельскагаспадарчай ардыі «Балынавік» Віршула і Паўлоўскага падносяць дарагім гасцям беларускі хлеб-соль.

— Дарагія таварышы літоўскія пісьменнікі! — гаворыць калгасніца Паўлоўская, — вітаем вас на нашай роднай беларускай зямлі. Прасім адрэцаць нашата хлеба-солі.

Антанас Венцлава, прымаючы хлеб-соль, гаворыць у адказ:

— Хлеб у вас добры, як сардэчны і добры беларускі народ.

Дзяўчаты ўручаюць гасцям букеты жывых кветак. Ідзе ажыўлена гутарка паміж прадстаўнікамі двух братніх народаў. Госці і сустрэўшыя іх беларускія пісьменнікі сядуць у машыны, накіроўваюцца ў Ашмяны.

Іа ўваходу ў гарадскі парк мнагалюдная. На арцы размяшчаюцца флагі двух братніх рэспублік і Саюза ССР, на чырвоным палотнішчы сардэчнымі словамі: «Братняе прывітанне пасланцам літоўскага народа».

13 гадзін дня. Сярод зеленавых таполяў і ліп на шырокай плошчы адбылася мнагалюдная мітынг. Яго адрывае першы сакратар Ашмянскага РК КПСБ А. Г. Калічко. Ад імя працоўных раёна ён горада вітае літоўскіх пісьменнікаў з прыбыццём у Беларусь.

— З глыбіні вакоў, — гаворыць ён, —

паноў, пакончылі з царскім самадзяржаўем. Непарушная дружба рускага, літоўскага і беларускага народаў амацавана крывёй нашых сямёў і дачок у Вялікай Айчыннай вайне супраць валакіх фашысцкіх законнікаў. Подзвіг рускай Зой Касмадзямянскай, беларуса Бантанціна Заслоўскага, літоўкі Марыі Мельнікітэ — вось вечна жывыя прыклады героізму і мужнасці нашых народаў.

Далей т. Клячкоў гаворыць аб сённяшняй працоўнай дружбе хлабяробаў Літвы і Беларусі, аб узаемнай дапамозе, якую яны аказваюць адзін аднаму, аб іх велізарных працоўных намаганнях, накіраваных на ўмацаванне магутнасці сацыялістычнай Радыімы, на ўвацаванне справы міру. Працоўца жадае літоўскім і беларускім пісьменнікам лепшых поспехаў у іх творчай рабоце, у іх узаапароўнай працы.

Мітынг адрывае т. Гуцэў дзяржаўныя гімны Літоўскай і Беларускай ССР, Гімна Савецкага Саюза.

Слова прадстаўляецца намесніку старшыні праўлення Саюза пісьменнікаў Беларускай ССР І. П. Шамякіну.

— Дарагія нашы госці! — гаворыць ён. — Тыдзень літаратуры, які мы зараз праводзім — вялікая падзея ў культурным жыцці нашых двух братніх народаў — літоўскага і беларускага. Гэты тыдзень — ішчэ адно сведчанне трымуфна ленынскай нацыянальнай палітыкі, ажыццяўленай пад мудрым кіраўніцтвам нашай партыі.

І. Шамякін гаворыць аб даўняй дружбе беларускіх і літоўскіх пісьменнікаў, аб тым, як Янка Купала і Якуб Колас лічца да Вялікага Кастрычніка жылі і выдалі свае кнігі ў Вільнюсе, сабраліся з літоўскімі пісьменнікамі Пятрасам Півірка, Людасам Піра і іншымі. Беларускі народ і зараз горада любіць і высока цаніць літоўскую літаратуру. На беларускую мову перакладзены і карыстаюцца вялікім поспехам у чытачоў кнігі многіх літоўскіх пісьменнікаў. У сваю чаргу ў Літву выдуюцца кнігі беларускіх паэтаў, празаікаў і драматургаў.

Слова прадстаўляецца старшыні калгаса «Пармжэка Камуна» П. І. Беалі. Ад імя хлабяробаў раёна ён горада вітае літаратараў брацкай Літвы і просіць іх перадаць самае сардэчнае прывітанне ўсім калгаснікам Літоўскай рэспублікі.

Дзясяцікласніца 2-й сярэдняй школы г. Ашмяны Галя Баравая ўхваляе гаворыць аб тым, як наш народ любіць і паважае сваіх пісьменнікаў, сваю літаратуру.

— Мы чакаем ад вас, дарагія літоўскія і беларускія пісьменнікі, — гаворыць яна, — новых, лічча больш цікавых твораў аб сваім народе, аб нашай моладзі, аб нашай сучаснасці.

Са словамі глыбокай удзячнасці за цёплую і сардэчную сустрэчу выступае старшыня Саюза пісьменнікаў Літвы Антанас Венцлава.

— Нашы сустрэча з братамі-беларусамі, з беларускімі пісьменнікамі а'з'яўляецца вялікім святам, — гаворыць ён. — Мы а небывалай радасцю і увагай пазнаёміся з адрожаным і ўзятым з руін Мінскам, яго магутнай прамысловасцю і выдатнымі

імя Францішка Багушэвіча, пазнаёміліся з дакументамі і матэрыяламі аб жыцці і дзейнасці вытаната беларускага паэта і з многімі другімі матэрыяламі, якія экспануюцца ў музеі.

Вечарам у гарадскім парку сабралася больш трох тысяч людзей. Сюды прыехалі калгаснікі, студэнты, настаўнікі, вучні, дзеці, моладзь амаль з усяго раёна. Тут адбыўся вялікі літаратурны вечар. З уступным словам выступіў беларускі паэт, акадэмік Пётр Глеба. Літоўскія і беларускія пісьменнікі Пёрафіліс Шлявіціс, Мікалас Саўцікіс, Вітаўтас Радавіціс, Аляксас Балтрунас, Э. Матузіявічус, Э. Межаляйціс, Міхася Калачнінкіс, Максім Танк, Васіль Вітка, Пётр Прыходька прагавілі свае творы, а таксама творы сваіх сяброў у перакладзе на беларускую і літоўскую мовы.

У той жа дзень група літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў прыбыла ў Маладзечна. Тут, у гарадскім ДOME культуры сабраліся рабочыя і служачыя прамысловых прадпрыемстваў, устаноў, чыгуначнікі, прадстаўнікі інтэлігенцыі абласнога цэнтара. Вечар прысвечаны тыдню літоўскай літаратуры ў Беларусі, адрывае першы сакратар Маладзечнскага аакома партыі тав. С. О. Прытычкі.

Ад імя літоўскіх пісьменнікаў Аляксандра Матузіявічуса горада дзякую працоўным вобласці за сардэчную, цёплую сустрэчу.

Старшыня праўлення Саюза пісьменнікаў Літоўскай ССР Антанас Венцлава гаворыць аб нясытна мацнерочных сувязях двух брацкіх народаў, двух братніх літаратур — літоўскай і беларускай. Затым ён чытае верш беларускага паэта Максіма Танка ў сваім перакладзе на літоўскую мову, прысвечаны пісьменніку Пятрасу Півірку і свае вершы.

Выступае літоўскі пісьменнік Іонас Давідавічус.

— Разам з беларускім народам, — гаворыць ён, — я перавае дзяккія нягоды ў дві Вялікай Айчыннай вайны і разам з вамі радуемся сёння тым вялікім поспехам, якія дасягнуў беларускі народ у пасляваенна будаўніцтве. Прадзяхаючы ў 1944 годзе на беларускую зямлі, мы бачылі спаленныя сёлы і гарады, бачылі разбураны Мінск. Тое, што мы бачым цяпер у Беларусі, мог зрабіць толькі народ-герой, толькі людзі стваральнай працы. Наш літоўскі народ высока цаніць і працавітае беларускага народа і шмат каштоўнага пераймае ў яго.

З вялікай увагай прысутныя выслушалі прамовы і вершы літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў і паэтаў Ваіса Раймерса, Юстынаса Марцінявічуса, Альбінаса Жукаўскаса, Івана Шамякіна, Аркадыя Кулашова, Максіма Лужаніна, Рыгора Няжана, Уладзіміра Корбана, Сяргея Грахоўскага і інш.

Вечар закончыўся вялікім канцэртам, у якім прынялі ўдзел майстры мастацтва Літоўскай ССР і ўдзельнікі калектываў мастацкай самадзейнасці горада Маладзечна.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ВАЖНАЯ ПАДЗЕЯ

Сярод дэлегатаў VIII з'езду прафсаюзаў — людзі рознага жыццёвага вопыту, розных прафесій і ўзростаў. Тут і старэйшыя вучоны, прафесар Беларускага політэхнічнага інстытута А. Краўцоў, і студэнт Віцебскага педінстытута Г. Анішкін, і прэзідэнт Акадэміі навук БССР В. Купр'овіч, і дзяржа саўгаса «Рось» Гродзенскай вобласці Я. Рамейка, брыгадзір комплекснай брыгады тынкоўшчыкаў Мінскага трэста № 5 Е. Шмотнікава і многія іншыя.

Дэлегаты VIII з'езду прафсаюзаў Беларусі сабраліся для таго, каб заслухаць справаздачу аб рабоце Беларускага рэспубліканскага савета прафесіянальных саюзаў, выбраць новы склад Беларускага савета, развіў яго камісію і дэлегатаў на XII з'езд прафесіянальных саюзаў СССР.

З вялікім удзямам сестры дэлегаты зачыталі асакараам ЦК КПСБ Ц. Я. Кісялёвым прывітанне Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі VIII з'езду прафсаюзаў Беларускай ССР.

З докладам выступіў старшыня Беларускага рэспубліканскага савета прафесіянальных саюзаў І. Макараў. Вялікую увагу ў сваім дакладзе ён узяў за пытаннем культурнай работы прафсаюзных арганізацый.

— Прадзедны Беларускі рэспубліканскі, абласны саветы і камітэты прафсаюзаў агляда устаноў культуры, прысвечаны саракавой гадавіне Кастрычніцкай рэвалюцыі, — гаворыць дэкладчык, — савецкай палітыцы культуры агульнаагульна рабочых і служачых. Многія клубы, дамы і палатцы культуры, бібліятэкі і чырвоныя куткі значна палепшылі сваю дзейнасць.

Ва ўстановах культуры прафсаюзаў павысілася якасць лекцыйнай прапаганды. Пачалі рэгулярна праводзіцца тэматычныя вечары, сустрачы маладых рабочых са знатнымі людзьмі, ветэранамі працы, удзельнікамі Кастрычніцкай рэвалюцыі, грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў. Пры многіх установах культуры створаны лектарыі па пытаннях аэнаноміі вытворчасці, арганізаваны агітацыйна-мастацкія брыгады.

Значна вырасла мастацкая самадзейнасць прафесіянальных саюзаў, павысілася яе ідэйны і мастацкі ўзровень, палепшыўся рэпертуар. У 7 804 гуртках самадзейнасці прымаюць удзел звыш 125 тысяч рабочых і служачых. За апошнія два гады колькасць самадзейных калектываў павялічылася на 2 377.

Па выніках агляду ўстаноў культуры прафсаюзаў прэзідэнт ВПСЦ ўзнагародзіў дыпламамі ВПСЦ «Лешы клуб прафсаюзаў» і першымі прэміямі — Палад культуры прафсаюзаў у Мінску і Гомельскі Палад культуры імя Леніна. Многія клубы рэспублікі ўзнагароджаны праматамі ВПСЦ і грашовымі прэміямі. Сярод іх — клуб чыгуначнікаў станцыі Брэст, чырвоныя куткі інтэлігентна будаўнічых трэстаў №№ 3, 4 і 5 горада Мінска, чырвоныя куткі Баранавіцкай і Гродзенскай гарадскіх бальніц, а

Са з'езду прафсаюзаў Беларусі

таксама бібліятэкі будаўнічага трэста № 1 горада Мінска і Гродзенскага топка-сукожнага камбіната.

У сучасны момант у Беларусі працуюць 193 клубы і палатцы культуры, 3 580 чырвоных куткоў, 394 бібліятэкі з кніжным фондам больш двух мільёнаў тамоў і 205 кінаўстановак.

Дэкладчык адзначае і сур'ёсныя нападхны ў наставоўныя работы культурна-асветных устаноў. У многіх клубах, чырвоных кутках лекцыі, дэклады, і гутаркі праводзяцца радка, тэматыка іх абмежаваная.

Прафсаюзныя органы ішчэ драна займаюцца падборам і выхаваннем кадрў культавапрабніцкай, слаба прыцягваюць да работы устаноў культуры актыўны і асабліва моладзь. Нерэгулярна праводзяцца семінары і наразы па абмену вопытам работы. Кіраўнікам мастацкай самадзейнасці прадпрыемстваў не аказваюцца неабходныя дапамога. Існуючыя пры тэатрах, філармоніі і астразе шэфскія камітэі слаба дапамагаюць гурткам мастацкай самадзейнасці.

Далей дэкладчык выказвае рад прэтэнзій у адрас Галоўнага ўпраўлення кінафіліяў і кінапракату Міністэрства культуры БССР. У Яўлібіне для чыгуначнікаў пабудаваны новы клуб на 320 месц, у якім ёсць стацыянарнае кінаўстаноўка. Аднак Гомельскае абласное ўпраўленне культуры адмовіла выдць пасведчанне на права дэманстрацыі ў клубе фільмаў, спасылаючыся на тое, што клуб быў дагрымона ўзведзены ў строй і таму не ўключаны ў план развіцця кінасеткі рэспублікі.

Не вырашаны пытанні забеспячэння прафсаюзных кінаўстановаў фільмамі першага аэрана. Мнагатысячны калектыв трактарнага заводу па-ранейшаму вымушаны глядзець фільмы пасля таго, як яны пройдуць у пасёжку Саліп'яка, дзе адрывае кінаўстаноўка Міністэрства культуры.

Істотным недахопам а'з'яўляецца і тое, што многія буйныя прадпрыемствы рэспублікі не маюць клубаў. Да гэтага часу не пабудавалі клубы такія вялікія прадпрыемствы, як гадзінішчыны завод, жамолёвы камбінат, заводі запасных частак і аўтаматныя ліній і іншыя. Есць нямаля выпадкаў, калі клубныя ўстановы будуцца на працягу многіх год. Так, напрыклад, клуб заводу «Гомельскаш» будуюцца з 1953 года, а клуб мотавалазавода — з 1955 года. Аналагічнае становішча на Ліскай абуцковай фабрыцы і швейнай фабрыцы імя Валадарскага. З такім становішчам далей мірыцца нельга.

— Працоўныя нашай рэспублікі, — гаворыць у заключэнне тав. Макараў, — першага студзеня 1959 года будуць адзначаць саракагоддзе БССР. Ішчэ насустрэчу гэтаму вялікаму свята, неабходна яшчэ

больш актывізаваць працоўную дзейнасць на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва.

У спрэчках дэлегаты разказвалі, як прафсаюзныя арганізацыі рэспублікі перабудоўваюць сваю работу ў святле рашэнняў XX з'езду КПСС і сёняжыскага Пленума ЦК КПСС, як прафсаюзы рыхтуюцца да саракагоддзя БССР.

Старшыня Мінскага абласнога савета прафсаюзаў Ф. Глебаў адзначае, што рэспубліканскі друк слаба асветляе работу прафсаюзных арганізацый рэспублікі, не працягваюць іх перадаць вопыт, надзвычай мала ішча аб рабоце прафсаюзных клубаў і бібліятэкаў.

Многа крытычных заўваг зрабіў у адрас устаноў Міністэрства культуры БССР старшыня савета прафсаюзаў Беларускай чыгуны М. Мураўін.

Тав. Мураўін гаворыць аб тым, што прафсаюзныя арганізацыі павінны змагацца за тое, каб установы культуры былі сапраўды носьбітамі высокай культуры. Аднак, зрабіць гэта не заўсёды ёсць магчыма. Надзвычай дэжа ў нас абсталяваны клубы новай прыгожай модалі. Чыгуначнікі пабудавалі клуб у Крывічы, але няма модалі і ішчага абсталявання. У гэтай справе патрэна дзейная дапамога Саўнаргаса БССР.

— Маладыя савецкія настаўнікі павінны быць арганізатарамі культурна-масавай работы на вёсцы, — сказаў старшыня аакома Віцебскага педінстытута Г. Анішкін. — Іны абавязаны выступаць перад насельніцтвам з лекцыямі і дэкладамі, кіраваць мастацкай самадзейнасцю. Але каб кіраваць самадзейнымі калектывамі, трэба самому хоць бы трохі разабрацца ў музыцы — чытаць ноты, іграць на адным з музычных інструментаў. Аднак у інстытуце не прымаецца ніякіх мер, каб наладзіць факультатыўныя заняткі, на якіх студэнты маглі б вывучаць музыку.

У спрэчках таксама выступіў старшыня Саўнаргаса БССР А. Золіў, старшыня Мінскага аакома прафсаюза работнікаў дзяржаўных устаноў Л. Бабырыкіна, намеснік старшыні ВПСЦ Л. Салаўёў і іншыя.

З'езд таксама разгледзеў пытанне аб падтрыманні ініцыятывы Сусветнага Савета Міру аб складанні Сусветнага кангрэсу за разабрэнне і міжнароднае супрацоўніцтва. З дэкладам выступіў сакратар Рэспубліканскага камітэта абароны міру А. Ус.

У абмеркаванні дэклада прынялі ўдзел прэзідэнт Акадэміі навук БССР В. Купр'овіч, дырэктар трактарнага заводу А. Тарасаў, студэнт Белдзяржуніверсітэта Н. Васіні. А'з'яўляюцца прымаецца разаложыць, у якой горада падтрымліваецца ініцыятыва Сусветнага Савета Міру аб складанні Сусветнага кангрэсу за разабрэнне і міжнароднае супрацоўніцтва.

З'езд выбраў новы склад Рэспубліканскага савета прафсаюзаў, развіў імямі дэлегатаў на XII з'езд прафсаюзаў СССР. Пад бурны апладысмэнты дэлегаты з'езду прынялі прывітаннае пісьмо ЦК КПСС.

У Міністэрстве культуры БССР

На чарговым пасяджэнні калегіі Міністэрства культуры БССР было абмеркавана пытанне аб прапагандзе беларускай літаратуры Баранавіцкай цэнтральнай гарадской бібліятэкай (загаловаў тав. Голубева).

Адзначалася, што бібліятэка мае багаты кніжны фонд. На паліцах ёсць многа твораў беларускіх пісьменнікаў, значная колькасць літаратуры па ішчых галінах ведаў, якая выдана ў Беларусі. Кожны год бібліятэка папаўняецца кнігамі.

Аднак у бібліятэцы адсутнічаюць «Летапіс друку БССР» і ішчыя бібліяграфічныя дапаможнікі, без якіх немагчыма сацызваць за выкадам навінак беларускай літаратуры і ілюстрацыйна комплексавана імі кніжным фонд. Акрамя таго, недаваляюцца пастаўлены ўлік літаратуры. Інвентарнае кніжнае агляда неахайна, пры гэтым не захоўваюцца правылы бібліятэчнай тэхнікі. Не ў поўным парадку і картатэкі.

Летас бібліятэка абслугоўвала 5 559 чытачоў, у тым ліку паслугамі чытальнай залы карысталася 1 479 чалавек, абвясменіла — 2 716, перасокаў і фільмаў — 1 364. За першы квартал 1958 года абнаменіў чытальную залу абслугоўваў кнігамі 2 958 чытачоў, павялічылася колькасць чытачоў з ліку рабочых прамысловых прадпрыемстваў горада.

Але бібліятэка ўсё ішчэ слаба абслугоўвае чытачоў. За 1957 год было выдана больш 125 тысяч экзэмпляраў кніг па розных галінах ведаў, з іх амаль 80 тысяч кніг прыпадае на мастацкую літаратуру. У параўнанні з 1956 годам на абнаменне зменшылася колькасць кнігаўдаў. Бібліятэка не праводзіць ніякай работы, каб сапраўднаму наладзіць прапаганду твораў беларускіх пісьменнікаў. Гэта тлумачыцца перш за ўсё тым, што самі работнікі бібліятэкі не чытаюць беларускую літаратуру і таму не могуць параіць яе чытачу, цікава расказаць пра тую ці ішчыю кнігу.

У выніку беларускую літаратуру чытае нязначная колькасць людзей. Называюцца мала беларускіх кніг трапіла ў бібліятэчку-пасасюкі і фільмаў, якія арганізуюцца бібліятэкай на прадпрыемствах і ва ўстановах горада.

Аналіз чытацкіх фармуляраў за 1958 год паказаў, што з 2 100 чытачоў абнаменіла тавры беларускіх пісьменнікаў чытаюць толькі 298. За тры месяцы яны прагавілі 828 беларускіх мастацкіх кніг і часопісы.

Яшчэ горш абстаіць справа з прапагандай беларускай літаратуры па ішчых галінах ведаў. Калі на мастацкай літаратуры разам з часопісамі было зроблена 705 кнігаўдаў, то па грамадска-палітычнай — 39, літаратурнаму — 19.

У бібліятэцы многа нагляднай агітацыі. Аднак на некаторых стэндах і мантажах ёсць упущэнні. Вось, напрыклад, фотамантаж «У бібліятэцы ёсць часопісы». Завалася б, тут варта паказаць усе часопісы, якія выдуюцца ў Беларусі, аднак сюды трапілі толькі некаторыя з іх. У нагляднай агітацыі ішчэ недастаткова адлюстраваны дасягненні рэспублікі за 40 год Савецкай улады.

У Баранавічах працуюць 31 прафсаюзная і недасяжна бібліятэкі з кніжным фондам звыш тысячы экзэмпляраў кожнай. Цэнтральная гарадская бібліятэка недастаткова аказвае ім метадычную дапамогу.

Калегія Міністэрства культуры намяцла метадычныя накіраванні на тое, каб палепшыць работу цэнтральнай гарадской бібліятэкі і бібліятэк г. Баранавіч на прапагандзе твораў беларускай літаратуры.

Слова паліграфістаў

Рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі і служачыя Мінскага паліграфічнага камбіната імя Якуба Коласа з вялікім задавальненнем успрынялі рашэнне майскага Пленума ЦК КПСС аб далейшым развіцці хімічнай прамысловасці і асабліва вытворчасці сінтэтычных матэрыялаў і вырабаў з іх.

Як вядома, кніга, нароўні з добрым ідэйна-палітычным і мастацкім зместам, пав

ТЫ ДЗЕНЬ ЛІТОЎСКОЙ ЛІТАРАТУРЫ У БЕЛАРУСІ

ЛЮБОЎ І ДРУЖБА

Нас яднае агульная мэта

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ДЗЕНЬ ДРУГІ

Па дарогу з Маладзечна ў Мінск раіцай 21 мая літоўскія госці разам з беларускімі пісьменнікамі, прадстаўнікамі партыйных і савецкіх арганізацый заехалі на радыёму народнага паэта Беларусі Янку Купалу ў вёску Вялікая. Тут адбылася хваляючая сустрэча калядаскага сельсавета, якая носіць імя Янкі Купала, з літоўскімі і беларускімі пісьменнікамі. Школьнікі мясцовай школы паднеслі гасцям букеты жывых кветак. Улада Янкі Купала Уладзіслава Францішка Лудвіга расказала аб жыцці і дзейнасці Янкі Купала.

Развітаўшыся з асядакамі неўміручага паэта, пакідаючы філіял музея, госці арабілі ў днізе вадугу сваёй записі: «Не без хвалявання мы, літоўскія пісьменнікі, пераступілі парог гэтай высокай хаты. Імя і неўміруча творчасць вялікага сына беларускага народа Янкі Купала велікі дарогі літоўцам. Мы схіляемся перад выдатнай зямлёй, на ўзгорках якой бегаў Янка. Нам дарогі прасты дах, над якім шырае вялікі пяснар».

На развітанне вучанцы мясцовай школы Рэня Драздоўская, Валя Краўцова і Валя Тарасік прадэкламавалі вершы Янкі Купала.

У Радзковічах па помніку Янкі Купала літоўскія госці і беларускія пісьменнікі ўсклалі букеты жывых кветак.

Цёпла, сардэчна сустрэлі гасцей праўдзінскія беларускія сталіцы. У зале Акруговага Дома афіцэраў адбыўся вялікі вечар, прысвечаны трыдцатой літоўскай літаратуры ў Беларусі.

Зала святочна ўпрыгожана. У глыбінні сцяны — скульптура У. І. Леніна, акаймваная жывымі кветкамі. На чырвоным палотнішчы напісаны словы: «Шчырае брацтвае прывітанне пасланцам літоўскага народа!»

Вечар адкрылае старшыня праўдзінскага Саюза пісьменнікаў Беларусі С. Пятрусь Броўка. У сваім ўступным слове ён гаворыць: «Дарогі таварышы! Сагоня для нас вялікае і радаснае свята. Мы рады ад усяго сэрца вітаць у сталіцы сваёй рэспублікі вялікіх дарогі гасцей — пасланцоў і прадстаўнікоў народа братняй Савецкай Літвы».

Праўдзінскія Беларусі і Літвы разам амаліся за свабоду і незалежнасць, разам ідуць па ленінскаму шляху — па шляху будаўніцтва камунізма.

Няхай маёе дружба пісьменнікаў нашых братніх рэспублік, няхай яшчэ больш паспяхова развіваюцца нашы літаратуры, якія дамагаюцца савецкаму народу ў будаўніцтве камунізма.

Са словам у адказ выступае старшыня праўдзінскага Саюза пісьменнікаў Літоўскай ССР Антанас Венцлава. Ад усяго сэрца ён дзякуе беларускім пісьменнікам і ўсім праўдзінскім нашай рэспубліцы за шчырае прывітанне, за цёплы і сардэчны прыем.

Гаворачы аб той шматгадовай дружбе і ўзаемадапамозе, якая існуе паміж двума суседнімі народамі, аб іх сумеснай барацьбе ў цяжкіх даравалючых гады і ў гады Вялікай Айчыннай вайны, А. Венцлава выказае спадзяванне, што цяперашняя сустрэча пісьменнікаў Літвы і Беларусі азначыць новы вялікі справы і далейшым умацаванні нашай дружбы. Прамоўца закочвае сваё выступленне палымнымі словамі аб нашым савецкім народзе, аб роднай Камуністычнай партыі і Савецкай Радзіме.

Затым А. Венцлава працягвае на літоўскай мове верш Пятруся Броўкі «Апошняя вячэра».

Слова дзецца народнаму паэту Літоўскай ССР Цеафілісу Цільвіцісу. Ён чытае ўрывак з сваёй паэмы, прысвечанай беларускім і літоўскім партызанам. Беларускі паэт Аркадзь Куляшоў чытае ў сваім перакладзе на беларускую мову верш літоўскага паэта Эдуардаса Межалайтціса, пры-

свечаным гераічнаму сыну гротэскага народа Беларусі.

На трыбуну выходзяць адзін за адным літоўскія і беларускія пісьменнікі: Межалайтціс, П. Панчанка, Аляксандр Гузайнчук, М. Лужанін, У. Мазурунас, А. Жукаўскас, Э. Агіяцвет, Э. Матузінічус, А. Валюцін, В. Раймерас, К. Кірзенка, А. Зарыцкі, А. Знонак, М. Хведаровіч, П. Пестрак, Р. Няхай, І. Давідайціс, М. Ка-

Прывітанне ў Радзковічах. Усе сабраліся ля помніку Янку Купалу, каб ушанаваць памяць вялікага пясняра беларускага народа.

лчанскі, Ю. Марцінкевічус, П. Прыходзька, М. Танк. Іны чытаюць вершы, прысвечаныя Літве, творы літоўскіх і беларускіх паэтаў у перакладзе на літоўскую і беларускую мовы. Літоўскі пісьменнік Мікалас Слудзіс у сваім выступленні падзяліўся сваімі першымі ўражаннямі ад паездкі на Беларусь, ад сустрэчы з мінчанамі.

Заканчваючы літаратурную частку вечара, Пятрусь Броўка сардэчна дзякуе літаратуры і ўсім присутным за ўдзел у вечары.

— Тая вялікая ўвага, — гаворыць ён, — якую мы бачым і гэтай зале ў час выступлення беларускіх і літоўскіх пісьменнікаў, сведчыць аб непамернай любові нашага народа да сваёй літаратуры, да твораў літоўскіх і беларускіх майстроў мастацкага слова, сведчыць аб той вялікай дружбе, якая існуе паміж усімі савецкімі народамі.

Прамоўца жадае гасцям радасна правесці тыдзень сваёй літаратуры ў Беларусі.

На вечары прысутнічалі старшыня Савета Міністраў Беларускай ССР М. Я. Афімавіч і сакратар ЦК КП Беларусі П. С. Гарбуноў.

Вечар закончыўся вялікім канцэртам, у якім прынялі ўдзел майстры літоўскага і беларускага мастацтва.

У Ашмянках, на радзіме Францішка Багушэвіча, ёсць краязнаўчы музей, які носіць імя класіка беларускай літаратуры. Госці наведалі музей і з цікавасцю разглядалі яго экспазіцыю.

Фота У. Крука і У. Кітаса.

ДЗЕНЬ ТРЭЦІ

22 мая госці з Літвы, пахваліўшыся на дзве групы, наведалі аўтамабільны і трактарны заводы.

Рабочыя, работніцы, інжынеры і тэхнікі Мінскага трактарнага завода цёпла сустрэлі літоўскіх пісьменнікаў А. Венцлава, Э. Межалайтціса, А. Гузайнчука, У. Мазурунаса, Ю. Марцінкевічуса і В. Радзіцка.

каў з рабочымі Мінскага аўтамабільнага завода, на якім пабылі М. Слудзіс, П. Шільвіціс, І. Давідайціс, В. Раймерас, А. Жукаўскас, Э. Матузінічус, К. Кубіліскас, С. Грахоўскі, М. Гаруаў, А. Астравіка, А. Рызько, Г. Бяролін, А. Ескаў, М. Ткачоў і іншыя.

У час абедзенага перапынку на плацоўцы заводу сабралася некалькі тысяч рабочых. Намеснік сакратара парткома тав. Брайтўоскі гораха вітае літоўскіх гасцей. Сакратар праўдзінскага Саюза пісьменнікаў Літвы Мікалас Слудзіс сардэчна падзякаваў за цёплую, шчырую сустрэчу. Ад імя беларускай пісьменніцкай арганізацыі з прынятым словам выступіў М. Ткачоў.

Член літаратурнага аб'яднання, якое існуе на аўтазаводе, работніца рэсрорна-кавалерскага цеха Ірына Кавалеўская шчыра вітала гасцей ад імя рабочага калектыва завода. Затым госці аглядаюць сардэчнасці самозаводы, пабылі ў цохах заводу, на галоўным канвееры.

Днём 22 мая літоўскія госці наведалі магілу Якуба Коласа, помнік-манумент на Круглай плошчы, помнік Янку Купалу і ўсклалі кветкі. Затым літоўскія і беларускія пісьменнікі пабылі ў музеі Янкі Купала, наведалі Дзяржаўны мастацкі музей.

Вечарам адбыліся літаратурныя сустрэчы літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў са студэнтамі і выкладчыкамі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і Мінскага педлагагічнага інстытута, а будаўнікамі Мінска.

Тыдзень літоўскай літаратуры ў Беларусі праходзіць з вялікім поспехам. Гэтай навадзі навадзіца вялікая ўвага як з боку шматлікіх чытачоў, так і ўсёй нашай савецкай грамадскасці.

У аднас уездлікаў тыдня літоўскай літаратуры ў Беларусі наступіла тэлеграма ад праўдзінскага Саюза пісьменнікаў СССР, у якой гаворыцца:

«Гораха вітаем усіх уездлікаў вечароў дружбы дзюх брацкіх літаратуры — літоўскай і беларускай. Выказваем упэўненасць, што тыдзень літоўскай літаратуры, які праводзіцца ў Беларусі, азначыць значным укладом у выкасародную справу ўмацавання і развіцця творчых сувязей шматнацыянальнай савецкай пісьменнасці, што абмен творчым вопытам будзе садзейнічаць далейшаму росквіту нашых літаратур».

Жадаем вялікіх поспехаў усім нашым сабрам — уездлікам тыдня.

СВРКОВ, АЖАЕВ, БАЖАН, ЛЯОНАУ, МАРКАУ, ПАЛЯВОЙ, СІМАНОУ, В. СМІРНОУ, С. СМІРНОУ, ЦІХАНАУ, ФЕДЗІН, ВАРАНКО».

23 мая госці выехалі ў раёны і вобласці рэспублікі. Адна група літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў пабыла ў Магілёўскай вобласці, другая — у Брэсцкай.

каў з рабочымі Мінскага аўтамабільнага завода, на якім пабылі М. Слудзіс, П. Шільвіціс, І. Давідайціс, В. Раймерас, А. Жукаўскас, Э. Матузінічус, К. Кубіліскас, С. Грахоўскі, М. Гаруаў, А. Астравіка, А. Рызько, Г. Бяролін, А. Ескаў, М. Ткачоў і іншыя.

У час абедзенага перапынку на плацоўцы заводу сабралася некалькі тысяч рабочых. Намеснік сакратара парткома тав. Брайтўоскі гораха вітае літоўскіх гасцей. Сакратар праўдзінскага Саюза пісьменнікаў Літвы Мікалас Слудзіс сардэчна падзякаваў за цёплую, шчырую сустрэчу. Ад імя беларускай пісьменніцкай арганізацыі з прынятым словам выступіў М. Ткачоў.

Член літаратурнага аб'яднання, якое існуе на аўтазаводе, работніца рэсрорна-кавалерскага цеха Ірына Кавалеўская шчыра вітала гасцей ад імя рабочага калектыва завода. Затым госці аглядаюць сардэчнасці самозаводы, пабылі ў цохах заводу, на галоўным канвееры.

Днём 22 мая літоўскія госці наведалі магілу Якуба Коласа, помнік-манумент на Круглай плошчы, помнік Янку Купалу і ўсклалі кветкі. Затым літоўскія і беларускія пісьменнікі пабылі ў музеі Янкі Купала, наведалі Дзяржаўны мастацкі музей.

Вечарам адбыліся літаратурныя сустрэчы літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў са студэнтамі і выкладчыкамі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і Мінскага педлагагічнага інстытута, а будаўнікамі Мінска.

Тыдзень літоўскай літаратуры ў Беларусі праходзіць з вялікім поспехам. Гэтай навадзі навадзіца вялікая ўвага як з боку шматлікіх чытачоў, так і ўсёй нашай савецкай грамадскасці.

У аднас уездлікаў тыдня літоўскай літаратуры ў Беларусі наступіла тэлеграма ад праўдзінскага Саюза пісьменнікаў СССР, у якой гаворыцца:

«Гораха вітаем усіх уездлікаў вечароў дружбы дзюх брацкіх літаратуры — літоўскай і беларускай. Выказваем упэўненасць, што тыдзень літоўскай літаратуры, які праводзіцца ў Беларусі, азначыць значным укладом у выкасародную справу ўмацавання і развіцця творчых сувязей шматнацыянальнай савецкай пісьменнасці, што абмен творчым вопытам будзе садзейнічаць далейшаму росквіту нашых літаратур».

Жадаем вялікіх поспехаў усім нашым сабрам — уездлікам тыдня.

СВРКОВ, АЖАЕВ, БАЖАН, ЛЯОНАУ, МАРКАУ, ПАЛЯВОЙ, СІМАНОУ, В. СМІРНОУ, С. СМІРНОУ, ЦІХАНАУ, ФЕДЗІН, ВАРАНКО».

23 мая госці выехалі ў раёны і вобласці рэспублікі. Адна група літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў пабыла ў Магілёўскай вобласці, другая — у Брэсцкай.

На аўтамабільным заводзе. Работніца рэсрорна-кавалерскага цеха Ірына Кавалеўская вельмі любіць літаратуру, сама спрабае пісаць. Як жа ёй не пагутарыць аб літаратуры, дучы на ўнутрзаводскай дарожцы побач з народным літоўскім паэтам Цеафілісам Цільвіцісам.

Добрую справу робіць Саюз пісьменнікаў БССР, праводзячы тыдні братніх літаратур у Беларусі, Грамадскасць рэспублікі знаёміцца з лепшымі творами нашых суседзяў; наладжваюцца сустрэчы пісьменнікаў з чытачамі, умацоўваюцца асабістыя сувязі літаратараў, якія на розных мовах робяць вялікую агульную справу — ствараюць духоўныя багаці савецкага народа — у рамане і вершах, п'есах і драмах пішуць бессмертныя дэталі нашага велічнага часу, ключы сваёй сучаснікаў у заўтрашні дзень.

Такія сустрэчы пайшчы стаць традыцыяй у нашым жыцці. Цёпла сувязь літаратуры будзе ўзаема ўбагачаць і збліжаць паэтаў, празаікаў і драматургаў братніх рэспублік, маюцца нашу шчырую дружбу.

Тыдзень літоўскай літаратуры ў Беларусі — свята для ўсіх нас. Кожны з нас даўно палюбіў чужоўныя творы Людаса Пры, Юліуса Іяноса, Саламея Нерыса, Цеафіліса Цільвіціса, Антанаса Венцлава, Эдуардаса Межалайтціса і многіх іншых пісьменнікаў братняй Літвы. Але якое багацце талентаў, якую глыбіню і сілу паэзіі адкрыла нам знаёмства з творамі праўдзінскай малодшага пакалення літоўскіх пісьменнікаў. Нельга без хвалявання чытаць вершы Уладаса Мазурунаса, Антанаса Іяніса, Альбінаса Жукаўскаса, Вітаўтаса Рудокаса, Костаса Кублініскаса і многіх, многіх сапраўдных майстроў паэзіі і прозы.

Праўдзінцы над перакладамі іх вершаў, я ачуў, што мне часосці не хапае, што я толькі палюбіў аўдыю склад душы літоўскага народа, што застаюцца наўдольнімі пахі і колеры зямлі, якую ўсепаўняюць у сваіх вершах яе таленавітыя сны.

Надаўна я пабыў у Вільнюсе, падыхаў паветрам гэтага старажытнага і вечна маладога горада, ачуў рытм яго кіруючага жыцця, ачуў маючую і паўчуючую мову тых вершаў, якія збіраюцца перакладамі на беларускую мову.

У літоўскай сталіцы побач з шырокімі новымі плошчамі і праспектамі яшчэ захаваліся вузенькія вулачкі, на якіх, напэўна, некалі хадалі Адам Міцкевіч і Кастусь Каліноўскі, але сёння ў кожным завуку гучыць гарэны смех савецкай моладзі. Праходзяць юнакі і дзяўчаты ў каларных студзінскіх шапачках. Пульс савецкага Вільнюса адчуваецца скрозь — у гуле заводаў і фабрык, у паспелай халдзе закладочных людзей, у бласку шматлікіх вітрын і светлафораў, у радаснай чыстуцы літоўскага радзё, у кожным кроўку жыцця сталіцы.

На вуліцы Людаса Пры стаіць дом, у якім жыў і працаваў Янка Купала. Сюды да яго прыходзілі Колас і Багдановіч, Цішка і Вадула, тут яны магалі свае вершы, марылі пра будучае беларускага народа, імя Купала названа адна з прыгожых вуліц горада.

У Вільнюсе надзвычай многа кнігарняў. На іх вокнах стаюць вазоны і кветкі, а за століцамі пакунікі знаёміцца з кніжкамі, якія яны збіраюцца набыць.

Вось да аддзела рускай літаратуры палыходзіць малады маёр. Ён тут, ма-

бачыць часты госць, бо прадаўшыцы а ім вітаюцца, як з добрым знаёмым.

— Што ў вас ёсць новенькае? — пытае ён у дзяўчыну за прылавкам.

— Раю набыць новы раман беларускага пісьменніка Івана Шамякіна «Крыніца». Пудоўная кніжка, не пашкадуецца, гаворыць яна. — Беларусы пішуць вельмі шчыра і цікава. — І дзяўчына вылажыла на прылавак дзесятак кніжак беларускіх аўтараў, выданыя на рускай мове.

Тут жа, у кнігарні, я сустрэўся са знаёмым літоўскім паэтам і расказаў яму пра толькі што пачутую гаворку прадаўчыцы з маёрам.

— Нас гэта ніколі не адзілае, — адказаў ён. — У Літве любяць беларускіх, ведаюць нашу мову і культуру, у вёсках і ў гарадах спяваюць беларускія песні, вірніце, нават нацыянальным арнамент у нас і ў нас амаль аднолькавы, не кажучы ўжо, што гістарычны лёс Літвы і Беларусі вельмі шчыра пераплатана на працягу многіх стагоддзяў. А Айчынная вайна! — Ён мне пачаў называць дзесяткі беларускіх вёсак і прасіўшаю людзей, якія дзвалі з ім у тых суровыя гады хлеб і соль, патроны і бінты, гора адступлення і радасць перамогі.

Літоўскі народ, як легенду, расказвае пра выпадкі, які былі ў першыя дні непадзёлу ад Каўнаса. Славутоў дачку літоўскага народа, паэтэсу Саламею Нерысе і яе саброеў захвалілі ў палон мясцовыя нацысты, пасадзілі ў вязковую хату і паставілі ўзброеную варту, каб як толькі прыдуць фансіцыяны часты, і знак сваёй вернападданасці выдасць іх гестапаўцам. Ноччу ў хату ўварваліся неведомыя людзі, вызвалілі палонных і праз лясны і балоты паялі іх на Рэхол. Знішчэнню Саламею Нерысе дзюж халаец узяў на рукі і панёс праз дрэвы да блізкай чыгуначнай станцыі, пасадзіў у апошні цягнік, які ішоў на Маскву і пажадаў патаэсу шчаслівай дарогі. Калі Нерысе пакіналіся, хто яе забавіць, сціплы халаец крыкнуў услед: — Я прыязна... беларус.

А колькі было літоўцаў у атрадах і злучэннях беларускіх партызан, колькі сымноў літоўскай зямлі поплеч з рускімі, украінцамі, казахамі, не шкадуючы жыцця, змагаюцца за вызваленне Савецкай Беларусі!

Бліжэй пазнаёміўшыся з братнім народам, з яго сённяшнімі жыццём, а глыбей ачуў, што шматгадовая гісторыя, кроўнае марэнства, агульная мэта — будаваць камуністычнае шчасце на зямлі — аднае нас на векі вечныя.

Сустрэча з уездлікамі тыдня на беларускай зямлі будзе пачаткам больш цёпнай дружбы літаратуры і літаратараў, трывалай асновай ўзаемнага ўбагачэння савецкага мастацтва.

Мы не толькі адчыняем перад дарогімі гасцямі дзверы ў наш дом, нашы шчыры сэрцы заўсёды адкрыты для ўзаемнай павагі, любові і дружбы.

Сяргей ГРАХОЎСКІ.

Цікавасць да твораў літоўскіх пісьменнікаў

— Дайце мне раман «Браты» Гузайніса-Гузайнчука.

— А мне што-небудзь з літоўскай паэзіі. Такія просьбы можна пачуць у бібліятэках Магілёва. У дні тыдня літоўскай літаратуры ў Беларусі чытачы праўдзінскага асабіста цікавацца да творчасці пісьменнікаў братняй рэспублікі.

У абласной бібліятэцы імя Леніна зроблена выстаўка, якая адлюстроўвае дасягненні літаратуры Літоўскай ССР. Створана картатэка твораў літоўскіх пісьменнікаў. З чытачамі праводзяцца гутаркі.

Вялікая выстаўка арнаментаваная ў гарадской бібліятэцы імя К. Маркса. Яна паказвае поспехі народнай гаспадаркі, культуры, літаратуры і мастацтва Савецкай Літвы.

У кніжных магазінах горада створаны спецыяльныя кніжныя паліцы і вітрыны з творами літоўскіх пісьменнікаў.

(Наш кар.)

У ДАРОЗЕ

Іонас ШЫМКУС.

АПАВЯДАННЕ

Калі мы з раёнага цэнтра выехалі на дарогу, што вядзе ў калгас «Леніні шлях», вазак паклаў ледзя на калені і дастаў з-пад сядзення калчачка. З гэтым дзядзькам я быў знаёмы яшчэ з тых дзён, калі калгас толькі-толькі нараджаўся. Тады ён працаваў вазачкам валаснога кааператыва і часта вазіў на сваёй калчачцы таварышаў з пазету, а то і з самай сталіцы.

Гарачыя дні былі ў народзе не сціхалі спрычкі: падаваць заяву ў калгас ці не падаваць? Памятаю, гэты Іонас таварыў на сходах:

— Толькі б дапусцілі мяне — аж двума рукамі падпісаўся б!

— Хоць усімі чатырма падпісаўся! — адкінуўшыся з кутка тоўстая жанчына. — Хто табе не дае?

— Дарэж мяне, маці, у пасаг краўк сваёй нівы — вась і будзе мяне з чым у калгас ісці.

— Няхай улада даць, прачы, яна цяпер дужа добрая! — кльіва кінуў мужчына, які сядзеў поруч з таварышам. — Глядзі, што табе і ўжо ніку адваліцца... А мы што! Цяпер мы самі беднякі, нічога ў нас не асталося.

— Гэе ж, скажы, калі ласка, як ты абдынеў адрэзу! — ухмыльнуўся Іонас. — Ці даўно ў валасці на ўсю карчму гарляніў, што ў тваёй кішні ўсе галадрацым сядзяць?

— Памятаю, менавіта гэтыя словы Іонаска заківалі партгору. Слова за слова — і высветлілася, што гэты Скураўскас ніякі не бедняк, як прадстаўляў ён сябе, а вядомы ў народзе кулак, прызваны за прагнучы Шкураў і тады партгор заваў!

— А Скураўскас на сходах і рабіць ня ма чаго. У калгас яго ўсё роўна ніхто не прыме.

— Падвільцеся вы сваім калгасам! — крыкнуў Шкураў і разам з жонкай і двума суседзямі выйшаў з сельсавета.

— Вось пасля таго памятнага сходу Іонас і вёз мяне. Па дарозе мы разгаварыліся, Я даведаўся, што Іонаска ўжо некалькі

злаваўся дзядзька. — Аслеп, ці што, у яму ледзё?

— Лячэцца, ён саскочыў з воза і падняў калчачка.

— Як еду куды, жонка абязвакова суне што-небудзь на дарогу, — гаварыў ён, абтрэсваючы пясоч з калчачка. — Здаецца, усё добра абыйшлося...

Залезшы на сваё месца, Іонас дастаў прыпасы з калчачка, таварыш, нашай парасцішкі, — сказаў ён, падлоўчы мяне лусту хлеба і кавалач неўжай скароніны.

— Я нялаўна сенаду, есці не хацелі: ды і было трохі німага браць полузены ў чалавек, які мо выехаў не сенадуны. Але было нешта вясёлае і хітравае ў поглядзе і рухах Іонаска.

— Барысе, таварыш, не саромейцеся! — настойліва паўтараў ён, — Пакашуйце, кажа наша парасцішка, Я ж сам гэтых парасцік гадую...

— Апошнія словы мяне зацікавілі, — Парасці? — перапытаў я, беручы з рук Іонаска бутэрброд. — Значыць, дабіцца свайго?

— Але Іонаска, не адказваючы, пазіраў мяне ў рот. Толькі паспытаўшы ежы, я зразу меў, чаму ён моўчы так пазіраў на мяне.

— Рыба! — усклікнуў я, — І чудожныя рыба... Тутэйшая?

— Я пытаюся так сабе, бо ведаю гэтую мясцовасць: цячэ тут адна толькі невялікая ручэчка, ні аёўр, ні сажалак няма.

Наш театр у юбілейным годзе

Багатымі добрымі падзеямі быў для калектыву Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра мінулы год. Радаснай і ганаровай справай а'явілася для нас падрыхтоўка да 40-годдзя Вялікага Кастрычніка. Тэатр трымаў сур'ёзны вызыванне на ідэінатворчую сталасць, прадэманстраваў патэнцыялы магчымасці актёрскага і рэжысёрскага майстэрства.

Паказу юбілейных спектакляў папярэдзілі значныя падзеі ў тэатральнай жыццёвай рэспубліцы. Уздзяліваючы ў конкурсе другой Прыбалтыйскай вясны, наш тэатр ажыццявіў пастаўку спектакля «Крамлёўскія куренты» М. Пагодзіна. Гэты спектакль заняў першае месца сярод пераможцаў юбілейнага конкурсу. Да конкурсу драматычнага тэатраў Беларусі, прысвечанага VI Сусветнаму фестывалю моладзі і студэнтаў, быў падрыхтаваны маладзёжны спектакль па п'есе М. Віннікіна «Калі ціце пакажа». Удзел за гэтым былі пастаўлены спектаклі «Дзімітры Станяў» Б. Левантоўскага і «Другое дыханне» А. Крона.

У дні святавання 40-й гадавіны Вялікага Кастрычніка сацыялістычнай рэвалюцыі быў паказаны спектакль па п'есе К. Губарэвіча «Галоўная стаўка». За пэўны работу над спектаклем «Крамлёўскія куренты» і «Галоўная стаўка» вялікая група творчых работнікаў тэатра — актёраў і рэжысёраў — была ўзнагароджана ганаровымі граматамі міністэрства культуры СССР і БССР.

Рыхтуючыся да 40-годдзя БССР, калектыв паставіў перад сабой заданні, якія вынікаюць з выступленням М. С. Хрушчова аб дэнаві сувязі літаратуры і мастацтва з жыццём з народам. У канцы мінулага года тэатрам быў падрыхтаваны спектакль «Выбух» па п'есе маладых беларускіх драматургаў М. Гарулёва і М. Алтухова. Гэты спектакль прызнаў прыняты гледачамі. Будзе пастаўлены спектакль «Люды і д'ялы» К. Крапівы.

Усерасійскі і беларускі конкурсы на лепшую п'есу дала вялікі адгуляццельны вынікі, пашырылі магчымасці тэатра ў падбор рэпертуару. Раней нялёгка было складзіць рэпертуарны план нават на паўгода. Цяпер тэатр мае рэальныя магчымасці стварыць арыентаваны рэпертуарны план на цэлы год. Такі план у нас складзены. Акрамя юбілейных спектакляў ф і го ўключаны «Чаму ўсміхаліся зоркі» А. Карнейчука, «Люды, якія я бацьку» С. Смірнова, «Сарці павінны гарэць» Я. Мітрафанова, «Вочнае піро» І. Штока, «Маскарда» М. Лерманова. Спектакль «Далёкая дарога» А. Арбузава, які апавядае пра маладых будаўнікоў маскоўскага метра, тэатр прысвядзіць 40-годдзю Ленінскага камсамола. У гэтым спектаклі заняты творчыя моладзь.

Валектыву класіфікацыя, з вялікай любоўю ставіцца да сваёй змены — маладых актёраў. Некаторыя з іх за апошнімі два гады дасягнулі пэўных творчых поспехаў. Шэраг сур'ёзных работ ажыццявілі маладыя актёры А. Якішка, А. Баранік, В. Дружына, Аляксандр Якішка ў спектаклі «Калі ціце пакажа» добра сыгралі ролю студэнта Ільі Шаліва. Асабліва ўдалася яму роля Івані Самадзейнага ў «Далёкай дарога». Злоўным выканаўцам прайшлі сцэна Аўгуст Баранік у ролі Патра ў спектаклі «Чаму ўсміхаліся зоркі» і ў ролі партызана Махара ў «Выбуху». У мінулым годзе ў калектыву тэатра ўвайшлі новыя сілы з мастацкай самадзейнасці. Сярод іх асабліва вызначыўся Барыс Дружына. У спектаклі «Далёкая дарога» ён стварыў каларытны вобраз маладога метрабудуўніка Ільі Солнышкіна.

Вялікую ролю ў вырашэнні творчых пытанняў у тэатры павінен адгуляць мастацкі савет. У мінулым годзе ён дабіўся некаторага палепшэння сваёй работы. Але, як было адзначана на агульным сходзе, які абмяркоўваў справадаччу дырэктар аб дзейнасці тэатра ў 1957 годзе, творчыя пытанні мастацка савет займаў аднавокова. Ён абмяжоўваўся ў асноўным абмеркаваннем рэпертуару, прыёмкай макетаў декарацый і размеркаваннем ролей. З года ролю мастацка савета выпадзілі такія важныя пытанні, якія стварылі загрозу актёраў, найбольш эфектыўнае выкарыстанне бачнага рэпертуару, вымяненне спектакляў, дапамога мастацкай самадзейнасці і інш.

Новабароны мастацкі савет склаў план работы на год. Некаторыя з намечаных мерапрыемстваў ажыццяўлены ўжо.

Калектыву тэатра ўважліва над вядомым у нашай рэспубліцы калгасам «Камітэтар» Магілёўскага раёна. Прадстаўнікі тэатра разам з праўленнем сельгасарцеляў быў распрацаваны план мерапрыемстваў па культурнай дапамозе калгасу. Для калгаснікаў быў падрыхтаваны спектакль «Галоўная стаўка», а для іх далей — «Выбух». Аказваецца творча дапамога калгаснай мастацкай самадзейнасці. Узята культурнае шэфства над школай-інтэрнатам.

Тэатр мацуе сувязі з гледачамі. У апошні час праведзена абмеркаванне на прадырмствах і ў навуцальных установах новых спектакляў. У пачатку новага сезону будуць праведзены канферэнцыі гледачоў. У далейшым мяркуецца сістэматычна наладжваць творчыя справадаччы вядучых актёраў непасрэдна на прадырмствах, на ўстановах і ў навуцальных установах.

Значна больш увагі будзе аддадзена абслугоўванню раённых цэнтраў і сельскага насельніцтва. У мінулым годзе для хлябаробу бліжэйшых да Магілёўскага калгасу тэатр на сваім стацыянарнаму даў шэраг спектакляў. У час выездаў у некаторыя раёны вобласці паказана 30 п'есаў. Гэтая недастаткова. Сялятам тэатр зробіць калыдавую паездку па вобласці, на працягу якой маркуецца даць 75 спектакляў у сельскай мясцовасці.

А. РОСІКАУ,
дырэктар Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра.

Выхаванцы кансерваторыі

Асабліва увагу прыцягваюць да сябе канцэрты, якія былі нядаўна наладжаны сіламі выпускнікоў Беларускай кансерваторыі, а таксама канцэрт, у праграму якога ўвайшлі творы студэнтаў-кампазітараў. Няжка прасячыцца на працягу некалькіх мінут, якія выканаўца быў на астразе, усе дэдатны і адмоўны рысы яго творчых абычча. Але нам здаецца беспасрэчным, што ўсім маладым выканаўцам не хапае астраднай практыкі. Адно з тое аўсім не творчае хваляванне, што нагадалася ў канцэртах выпускнікоў, і тэхнічны недахоп, якія маюць выпадковы характар.

Скрыпка Б. Моткіна (клас старэйшага выкладчыка Н. Браценкіна) выканаў у канцэрце Сарыянаў і Жыгу І. Ваха, а таксама дуэт з выкл. «Мая Радзіма» Б. Сметана і Андыта П. Падырава. У выканаўцы прымяна гучыць інструмент, але ў яго ігра не хапае глыбіні, натхнёнасці для выканання Андыта і яркасці тамерперменту ў дуэце. Не дапамагла скрыпка і піяністка І. Нікуліна.

З студэнтаў струнай кафедры ў канцэртах выпускнікоў прымаў таксама ўдзел альтист Г. Балодін (клас старэйшага выкладчыка П. Кірільчанкі) і віялачыстка І. Муніс (клас дацэнта А. Староўскага). Першы з іх выканаў частку з альтолага Канцэрта Г. Гендзіна і «Мелодыю» А. Рубінштайна. Не гарачы ўжо аб тым, што ў выканаўцы аўсімчасна неабходна інтанацыйная чысціня гучання, здзіўляе яго выканаўца пасіўнасць. Выдатна правала партыю піяністка С. Бальчэвіч, якая акампааніравала альтиста.

У выканаўцы І. Муніс Ляроа і Канцэрта Ф. Э. Ваха, Скерца з віялачыльнай санаты Д. Шапастакіча і Эцюда А. Скрабіна (у апапоўні Ф. Ніцігорскага) адгуляецца чужая музычнасць і выразная задума, чым выканаўца часам прымушае забыць аб адсутнасці ў не яркіх тэхнічных магчымасцей.

Тэхнічна складаную праграму сыграў выпускнік — флейтыст І. Паўлюк (клас дацэнта В. Харытонава). Ён выканаў першую частку Канцэрта В. Моцарта і «Тарантула» В. Цыбона. Трыба звярнуць увагу маладога флейтыста на пашпэцінасць, з якой ён выканаў абодва творы. Яна дрэнна адбілася не толькі на правільнасці трактоўкі Канцэрта, але і на якасці гучання. «Стрымаць» саіста не здолела і піяністка С. Суляска.

З двух піяністак-салістак, што прымалі ўдзел у канцэртах, больш шырока была прадстаўлена ў праграме М. Станкевіч (клас в. а. прафесара Г. Патрова). Яна сыграла Самату (рэ-міно) Л. Бетховена, Накцір Ф. Шапастакіча і Скерца Д. Камінескага. Лепшае ўражанне пакінула другая частка бетховенскай Санаты, дзе адгулялася яснасць адуцы і аметуаснасць. Недахопы абордавай тэхнікі і надзвычай

скупая педальізацыя перашкоўкі І. Валдава (клас старшага выкладчыка Э. Алтормана) выраза выканача Арганіуму прадлюду і футу Ваха-Гейдэка.

У канцэрце студэнтаў-кампазітараў В. Райкова (першы курс, клас в. а. прафесара А. Багатырова) выканаў свае чатыры фартапійныя п'есы і раманс «Мая Радзіма аддзіцца цукровай» на тэст праграфа-сігнага кубіскага паэта Нікаласа Пільена. У выкананых аўтарам «Элегічнай п'есы», «Настаралі», «Мазурцы», «Эксцэнтрычным танцы» адгуляўшы ўплывы розных кампазітараў ад А. Скрабіна да Д. Шапастакіча, але гэта ўплыва, а не запам'яналася. Да таго ж малады аўтар добра адгулявае жанравыя асаблівасці кожнага твора. Аднак негала не азначыць стымлітую страватасць фартапійнага шыкла.

Змяццанальнасцю вымянацэпа добра выкананы студэнткай Т. Маскаленка раманс Б. Райкова. Але ў гэтым творы прымэрна хапаленне аўтара фартапійнай партыі і недастаткова выкарыстанні магчымасці галасу, што прывяло да некаторага фрагментарнасці партыі спявачкі. Але перадача настрою тэксту ў музыцы атрымалася шчырай.

Змястоўная і дзе вялікія магчымасці для ўсеабаковага развіцця тэма Фартапійных варыяцый студэнтка другога курса В. Разаваца (клас прафесара М. Алдава). Намаж, у аўтара не хапіла творчай фантазіі. Вось чаму і фактурныя, і меладыйныя, і рытма-метрычныя ўзабачоныя ярка і арыгнальна тэмы аказаліся недастатковымі, каб стварыць эмацыянальна насычаную і ўпаўнена закончую п'есу. Выконвала варыяцы студэнтка Т. Аршыка.

І. Лучыно — студэнт другога курса (клас в. а. прафесара А. Багатырова), яго творчасць была паказана ў канцэрце больш шматліка і ярка. Так, звяртаючы на сябе увагу самабытнасцю і глыбінняй прадуманнасцю тэксту раманса «Вы куды, куды...» (словы С. Калупікіна) і «Сіні колер» (словы Бараташніна), дзе малады кампазітар выліў свай ўменне вакальна пісаць і стварыць разгорнутую фартапійную партыю. Добрае ладуць формы выліў ён і ў скрыпачным Ронда, нягледзячы на тое, што тут партыя скрыпкі больш белая, чым у фартапійна. Своеасаблівасць творчага пачыра праявілася і ў Танцы для фартапійна І. Лучына. Праўда, п'еснасці ўспрыманні твора перашкоўка імпрывізацыйнасць мовы, недастаткова логіка ў выкарыстанні фактуры фартапійна.

Гарачы аб паспяхоўнасці паказу твораў маладога кампазітара, неабходна адзначыць выкананне рамансаў студэнткай выпускніцкай кансерваторыі І. Ляўкевіч, якая валодае музычнасцю і артыстызмам, а таксама чыстым і «сярбравым» там-

брам сапра. Партыю фартапійна паспяхова выканаў аўтар, Скрыпачную п'есу добра сыграў студэнт М. Віленчык.

І. Паўлюк і Д. Смольскі — студэнты трэцяга курса (клас А. Багатырова). Першы з іх паказаў Раманс для віялачыткі і фартапійна. Гэты твор не вымянацэпа арыгнальнасцю, свежасцю мовы, але ён сведчыць аб умелай аўтара дастаткова шырока выкарыстанні магчымасці саліруючага інструмента, стварыў паўназначны мелодыі, Раманс прыгожа прагучаў у выкананні студэнтка-выпускніца А. Шарфана.

У адноўненне ад свайго аднакурсніка, Д. Смольскі імнецца знайсці свой уласны «спочырк», шукае арыгнальнасці гармоніі і рытмічныя фігуры, але не дабіваецца шырока паўназначны меладыйных ліній. Гэтым, відаць, тлумачыцца пэўная «стаханасць» яго фартапійнай санаты, якая ўпаўнена выканана піяністкай І. Рыдлеўскай. Тая ж матарнасць адгуляецца ў скрыпачным Ронда, але, дарчы, тэматычны матэрыял не атрымаў добрага развіцця (выканаўца І. Сяценіч і О. Глебава). Але ж большага поспеху дасягае аўтар там, дзе ён умела спалучае яркі меладыйны пачатак з рытмічнай і гарманічнай вострыяй, як напрыклад, у фінале Санаты ці ў натхнёнай пейзажнасці раманса для бася і фартапійна «Неман» (выканаўца Э. Прабітай і аўтар).

З двух камерных ансамбляў, якія напісалі выпускнікі кансерваторыі В. Чардзічэнка (клас А. Багатырова) — Фартапійны квінтэт і Р. Бутвілоўскай (клас М. Алдава) — Фартапійнае трыо, больш яркім і майстэрскім на ўвабаченню з'яўляецца Квінтэт (выканаўцы студэнты Э. Дзукіч, І. Куляшоў, Н. Дарафееў, З. Кавацкі, С. Малорскі). У ім аёшні і паўнаці выкарыстанні магчымасці ансамбля і кожнага інструмента паспяху, больш існае сродкі выразацы, удала ўцелена ў арыгнальную мелодыку і добра развіта тэма беларускай народнай песні «Саўка ды Грынка ладзілі душу».

У трыо, з якога выконваліся першыя і другія часткі (студэнты І. Аршына, В. Лецін, С. Малорскі), аўтар шырока, але не заўсёды цікава выкарыстоўвае толькі фартапійна. Ён вымянацэпа самабытнасцю мыслення і арыгнальнасцю мовы, але не ўмее стварыць ярка кантрастныя вобразы і пераканаўча іх развіцця. Адно з музычных трыо пэўна матарнасцю.

У аключэнне хочацца выказаць сваё здзіўленне тым, што кампазітарска грамадскасць Мінска чамусьці адсутнічала на гэтым цікавым канцэрце маладых кампазітараў, якія ў недалёкім будучым стануць членамі творчай арганізацыі рэспублікі.

Намаж, мала прадстаўнікоў грамадскасці было і на першых канцэртах студэнткай-выпускніцкай кансерваторыі.

І. НІСЕНІЧ.

ФЕЛЕТОН

Іх не цяжка распазнаць

Здарэцца, іны раз, пачуеш такое, што вышы вышчу. Але пачуць неспрыстасці са сімні клуба або тэатра нам, пэўна, не давядзецца. Між тым, нас таксама магла б напаткаць падобная «прыемнасць»...

Вось на падможках тэатра гаруе глады дзіўка і вясільным голасам хікіка: — Нарадзіся я нечакана, голы, бо апрадуцца не паспее, а навокал жа людзі!.. Праўда, спачатку я папрасіў есці, пра адзенне падумаў потым. Вось тут і пачалося. Малако, малако і зноў малако. Раніцою, у дзе, убаверы — заўсёды малако. І толькі да разнастайнасці — свая ўласная дала, якую можна смакцать у неабмежаванай колькасці. Я адразу зразумеў, што ён частавацца зручнай, бо яна заўсёды пры сабе, а малако ж даюць у вызначаным гадзінах... Настаў час, і я выраза на гора маме, на радасць прышло паўнаценне — я стаў артыстам. Праўда, у першы ж мой канцэрт не паспее і скажаць дух слоў, я в публіцы закрываў: «Даволі». Я в нявтажыўся, працягваў расказваць сваю біяграфію, вартую вялікага артыста...

Менавіта так пачаў выступленне ў ролі канферансе артста Маскоўскай астрады Апапон Яніцкі. Ахарактарызаваўшым падобным чынам сабе, ён не сарочыўся апапацаць і сваіх калегаў, уздзяліваючы канцэртаў і ў гэтай спявачкі няма голасу, — балабоіў Апапон, — але ёсьць жаданне пабольш праспяваць, таму што за кожную песеньку плоціць працэнты. А гэты музычны дуб іпера выканае музычную салянку. Яна з перычкам, сядзе за мідуку душу!.. А гэты...

Але хочіць «шпешыць» слях гледачоў і чытачоў падобнымі перлам «мастаства» Апапон Яніцкіга, які нядаўна даваў гастроляў у Аршанскім клубе чыгуначнікаў. Яго «красамоўства» так «спадбалася» прысутным, што некаторыя з іх стараліся наведваць гасця за кулісамі, каб проста ў вочы выказаць яму сваю думку пра такіх краўдліны. Але куды там! Апапон адмовіўся прыняць смелых халадоў. Праўда, усе астатнія артысты канцэртнай групы даводзілі яму:

— Апапон, ты ж павінен пагаварыць з таварышамі, выслухаць іх прэтыяны...

Але Яніцкі не здаваўся:

— Каля хочучы са мной гаварыць, няхай едучы ў Віцебск! Я спяваюць! Мне няма каля! Мне нявінае ўжо чакаюць...

Сустраўся мы з Апапоном у Віцебску. І што вы думаете? Цяпер прышлось заўдзяліць ішмаму: на сцене Апапон Яніцкі можа едкім выгядам, умяваў прыстойна жарта. У чым жа справа?

Сам Апапон Яніцкі ў Віцебску ён і паказваў ад публікі прыняў! Гэта тлумачыць так:

— Працуем жа мы на публіку. А яна ўсюды розная. У Оршы — праспеейшая, ёй трэба паднесці нешта маднешевае, з соллю. Вось адкаж, сапраўды варты такога «мудрацтва», якім а'яўляецца Яніцкі...

Магчыма, нам могуць сказаць, што не варт давацца столькі ўвагі малавадому Апапоны. Але хвілінку! Ён сам за сабе скажа:

— Я? Малавадом? А хто ф «Суворава» іграў Паўла Першага, Вяслера ў «Гарачых дзяснічках», Гітлера ва «Уроку гісторыі»... Хто? Я, Апапон Яніцкі! Хіба вы мяне не ведаеце? Праўда, нас цяжка распазнаць, бо мы ў розных фільмах пад рознымі наклакямі...

Ды не, Апапон! Халтуршычкаў, якія борзельнык мяняюць наклёйкі ў залежнасці ад акалічнасцей, не цяжка распазнаць... Бяда толькі ў тым, што спрод публікі, якая абавязкова пазнае вас, рэдка бываюць тая, каму па абавязку службы патрэбна займацца праверкай рэпертуару прызямлях гастролераў. Карыстаючы гэтым, халтуршыцкі стварылі сваю «аэаграфію густар» гледаца, таму часта з'яўляюць публіку.

Вялікаму Яніцкі і яму падобным «аспэкутасці», вымажыцца за межы вялікага горада, адгуляючы сабе настолькі прывольна, што маюць магчымасць зарабляць доўгія рублі плоскімі жартамі і абразлівымі анекдотамі. У іх у кішні, на ўскі выпалак, ёсьць надрукаваная праграма выступлення. Гэта для атрымання камандзіроўкі ў Маскаўскі гастролябюро... Між тым, рэпертуар артыста, які вымяжваюць на гастролях, працяраецца толькі ў Маскве. Прыехаўшы на месца, гастролеры пачынаюць арыентавацца на «густ» публікі. Намаж, густы, сапраўды, не ўсюды аднолькавыя. І замест таго, каб іх развіцця на лепшых творах мастацтва, халтуршыцкі тыпу Яніцкіга робяць надвор'е. Тым часам кіраўнікі гарадскіх, раённых аддзелаў культуры, рэперторм гледаць на гэта скрозь пальцы...

Так што, сапраўды, не варт было б надаваць столькі ўвагі Апапоны Яніцкіма, калі б толькі ён адзі едзіў па Беларусі. Падобныя «зоркі» кино, тэатра і г. д. наведваюць нашу рэспубліку даволі часта, там неабходна перад Управленнем мастацтва Міністэрства культуры БССР паставіць пытанне: калі, нарэшце, будзе закрыта дарога халтуршычым камандзіроўкам Усеаўсознага гастрольнага бюро.

Л. ПАЛЯКОВА.

КАЛГАС І СЕЛЬСКІ КЛУБ

...Кады б дэталу ў лістападзе вы прыехалі ў Галынь, што на Навагрудчыне, і папківаліся станам работы культурна-асветных устаноў, масовым работнікам нічога не заставалася б рабіць, як трымаць гэсты вас у адзіт з будынкаў і сказаць: — Гэта наш клуб!

— ???

Ніхто і ніколі не дазволіў бы сабе гадзіцца з гэтым сцярдэжнем. Выбятны пшыбы, дах, праз які добра відзець сінія лапіны неба. Будынак хутчэй нагадваў задыбаны хляб, чым культурна-асветную ўстанову. Марна тады прасіла маювава моладзь праўленне калгаса імя Жыганава адрамантаваць клуб. Кіраўнікі арцелі, спасыраючыся на занятасць штодзённай гаспадарчымі справамі, абяцалі абяцалі, але нічога не рабілі.

Малады калгаснікі — камсамольцы змаглі б самі адрамантаваць клуб, але што зробіш, калі няма матэрыялаў, дэфіцытных і каштоўных.

— Шкла, фарбы, лесу няма, клуб не адрамантаваны, куды ж паідецца ў доўгія зімовыя вечары, — пісалі маладыя хлябаробы ў радыёнаву Навагрудскай раённай газеты «Звязда».

Газета выступіла з крытычным матэрыялам. Рэакцыя была хуткай, эфектыўна. Праўленне калгаса імя Жыганава дало будаўнікам усё неабходнае і пасладо іх у клуб. Мінуў тыдзень, другі — і шбы паўнаці будынак вонны зашытаваны, дах шыферы, у сярэдзіне сцены атынаваны, прыгожа пафарбаваны. Будынік зрабілі і прыбудуюць, у якой размясціліся сцяна і бібліятэчны пакой.

І нядаўна, калі мне зноў давядзецца наведваць Галынь, прычоналася раённая гісторыя з клубам. Я ўбачыў тое, што ёсьць тут цяпер. У сельскай бібліятэцы пры клубе больш 200 чытачоў, наладжваецца работа гурткоў мастацкай самадзейнасці.

Хто ж гэтым чытачы? Звычайна Фэафілія Ляшук і Наця Буява, даярка Клава Буява, яка з атэстатам сталасці пайшла працаваць на ферму, і многія іншыя. Усё гэта маладыя, жыццяраласны людзі, якія цяжка жыць без культуры. Гэта яны ўсяго некалькіх месцаў назад прасілі, патра-

бавалі ад праўлення адрамантаваць клуб. Патрабавалі законна, абгрунтавана. Але кады б не разкае крытычнае выступленне раённай газеты, хто ведае, ці быў бы да гэтага часу зроблены рамонт?

А хіба так павінен ставіцца калгас да свайго клуба?

Чаму кіраўнікі паасобных гаспадарак і сельскіх саветаў глядзяць на культурна-асветныя ўстановы, як на нейкую другарядную справу? Хіба клуб, чыта-чытальня, кніга, газета не павінны быць штодзённай неабходнасцю кожнага хлябароба, такой жа, як радыё, электрычнасць?

Зразумела, усё гаспадарчыя пытанні заўсёды вельмі важныя — ці то рэсновае сяўба, ці ўборка, абмалот эбжэжывых, перабытне ільну, падрыхтоўка кампастаў для ўгнаення падаў, ці любая іншая ўнутрыкалгасная работа. Зусім правільна — перш за ўсё неабходна стварыць матэрыяльную аснову жыцця.

Але ж ні ў якім выпадку негды забываць пра задавальненне духоўных запатрабаванняў сельскага працаўніка.

Вось давайце паспрабуем пералічыць сельскія клубы Навагрудчына, аб якіх кіраўнікі калгасу працягваюць клопаты і дзе, як вынік, добра пастаўлена работа. Ніягвечыці, Усялёбу, яччэ ў адным іншым месцы — вась, нарэшце, і ўсёе пераляі.

А здавалася б, што на Навагрудчыне, дзе калгасы заможныя і год ад году ўпаўнена ідуць да багаты, пад сілу мець добрыя калгасныя паліцы культуры, такія, якія будуюць сялята ў Куніску.

Гэта вельмі добра, што фонд бібліятэка раёна папоўніцца ў гэтым годзе 20 тысячамі кніг, шэсць чытацельных будучы пераверзены ў разрад сельскіх клубаў. Але калі калгасы не дапамогуць наладзіць работу ў клубах, гэтыя мерапрыемствы прынясуць невялікую карысць.

А вась тое, што ў надронным з эканамічнага боку калгасе «40 год Кастрычніка», які мае вялікі клуб, няма дзе аднавіць хлябаробам, — вельмі дрэнна. Не, гэта не памылка. Клуб ёсьць, але ў ім не створаны элементарны ўмовы для адпачынку. Бинафільмы не паказваюцца з-за адсутнасці вінабуды. Размятэраляцыйная

сетка Навагрудскай канторы сувязі працуе дрэнна. Жыве ў гэтых мясцінах «стары педагог, загадчык навуцальнай часткі Куравіцкай школы Васіль Хвядаравіч Сакалоўскі. Ён цікава чытае лекцыі, робіць даклады. Поўны маладога энтузіязму, прыходзіць ён раней у клуб, каб выступіць перад хлябаробамі. Але аўдыторыя была мізэрная — каму ахота сядзець у непрыбраным, заняпадыным памяшканні? Хто вінаваты ў тым, што клуб не з'яўляецца цэнтрам выхавальчай работы ў вёсцы? У першую чаргу — калгасныя партыйная і камсамольская арганізацыі, якія не належаць належнай увагі рабоце культурна-асветных устаноў. У клубе няўтульна, холадна, не хапае моабі, ежы.

У вёсцы Асташын — цэнтры будынай сельгасарцеляў «Камаунар» ёсьць клуб на 500 месца. Але работы тут паспэцінасці нямае і вядзецца. У клубе ёсьць камплект інструментаў для духовага аркестра. Калгасная моладзь поўная жадання прымаць удзел не толькі ў аркестры, але і ў драматычным, харавым і іншых гуртках. Нічога гэтага тут няма. І гэта тлумачыцца адной прычынай: работай клуба, якой «кіруе» тав. Вяленда — чалавек быццёвыцатаўны, кіраўнікі калгаса амаць не цікавяцца.

...Слава аб хоры першай брыгады калгаса «Зара каўнума» ішла даўляе да межы вёскі Казенныя Лічыцы. Гэта было нядаўна. А цяпер чору яна, клуб у заняпадыным стане. Чаму ж так атрымаўся? Можна, ніхто не хоча спяваць у хоры, займацца ў драмгуртку? Хочучы, і вельмі моцна.

Калгасная моладзь неаднаразова прапапоўвала загадчыку клуба тав. Камышу і бібліятэкарку тав. Сіёку арганізацыя гурткаў мастацкай самадзейнасці. Але, намаж, самі яны не могуць гэтага зрабіць, а мастацкага кіраўнікі няма.

Сапраўдны культурны адпачынак у кожнай вёсцы магчыма наладзіць толькі пры добрай рабоце клубаў, чыта-чытальня, у чым у першую чаргу павінны быць зацікаўлены калгасы. Гэтая патрабе абіняшні дае.

Д. ЗІНГЕР.

Калектыву Брэскага абласнога рускага драматычнага тэатра імя Ленінскага камсамола Беларусі паказаў гледачам новы спектакль «Блудны сын» па п'есе эстонскага драматурга Эгона Ранет. Спектакль паставіў рэжысёрам, заслужаным артыстам БССР П. Марцінкі, аформіў мастаком В. Мурагоўскага.

На адмыску: сцэна з новага спектакля «Блудны сын».

Фота В. Германа. (Фотахроніка БЕЛТА).

зямлі мы, вядома, адступіцца не думаем, але гаспадарыць трэба з розумам. Пакуль зямля палешва, бярэцца за жыццё, за рыбу... Калгас наш называецца «Ленінскі шлах». Не якая-небудзь там сцэжка, а «Ленінскі шлах!» Гэта трэба разумець. Дзякуй партыю, падтрымаў мяне, наладзілі мы справу... Восень сухая, кажу, выпала, а тут зима. Зацягнула нашу сажалку абдэм. А ў сажалцы ж — ні травічкі, ні чарвячка, — толькі што выкапалі яе, Голанды там нашым навасімем. Ну, я адразу ж палонку прасек. Прашу ў старшыні корму, а ён ведаць нічога не хоча. Ды я не здаюся. Давяццата галоў карпаў — гэта, канешне, не вялікая армія, а ўсё-тані з пустых прыгарадчых не накорміш. Ну, тут сваё сцяго-таго возьмем. Так і цягнуў. А нека аднойчы раніцай проста абамлеў: бачу, абды прыліпці з бялізнай да майёй палонкі.

— Што гэта вы, — кажу, — шкіднікі, робіце? Карпаў маіх атруціць хочаце?..

Ох, цяжка мне было спачатку.

Увесну паселі мы на пясках лубін, Сяноў узяўся. А гэта ж найлепшая ежа для карпаў. Так і лічы: чатыры кілаграмы лубіна, — адзін кілаграм рыбы. Пачалі маё біну, — адзін кілаграм лубіна, — адзін кілаграм карпы не пераставаць — аж любя глядзеш.

Ну, ужо ўсе разумеець — аж добрая мая задума. Тут я да іх і падаўся: давайце, кажу, пабольш сажалка выкапалем. Калгаснікі ўхвалялі. За тры гадзіны выкапалі яшчэ сажалка. І колькі цяпер развясало ў нас параст гэтыя — аж машыны!.. Вачыце? — параст гэтыя Іонікаса, падмаваючыся на закрываў рэнтан Іонікаса, падмаваючыся на вое. — Наша вадзі!

З гары воз пакінаць хутчэй і неўзабаве мы аказаліся на зямлю. Неважкі са-жалкі былі залучаны вузкімі канавамі. Да кожнай сажалкі прыкладзены драўляныя мосты, каля кожнай стаяць будкі.

— Хадзіце сюды! — крыкнуў Іонікаса. — Паглядзіце на маіх параст. Сёння раніцай іх карміў, а ўжо, бач, паспелі прагаладзіць: так і снуюць, так і снуюць. А яшчэ сёй-той кажа: рыба—істота глухая і нямая, Непраўда гэта.

Ён стаў неспяваць мелодыю з пяшчотнымі пераліпамі. І адразу ж з усіх чуткоў сажалкі да мастага сталі збірацца карпы, такія жываны, што дельце не выскакалі з вадзі. Іонікаса кінуў ім жменю крыжак, карпы кінуліся іх лавіць.

— А дзе ж мой Марышэч? — раптам заклочанава запітаў Іонікаса,

НА РАДА МАЛАДАДЫХ

Дзякі Гродзенскі абком КПБ склаў абласную нараду маладых кампазітараў і пісьменнікаў. З дакладам аб рабоце Гродзенскага абкома партыі тав. Мікоўлявіч

Дзёнік мастацтва

Творчая справаздача артыстыкі

Эстэтычнае задавальненне атрымаў аматары камернай акадэміі музыкі...

Моцнае ўражанне пакінула і арыя Снягаручкі з оперы Н. Рымскага-Корсакава...

Поспеху канцэрта садзейнічала піяністка Ева Эфрон, якая паказала сабе душойны канцэртмайстрам...

У Маскве закончыўся Усесаюзны агляд дыпломных спектакляў тэатральнага ВНУ...

Ціток піша нарыс...

Шт Цітавіч Браготка, а прафесійнай даштліваасі азіраючы ўсе навакол, шыбаваў па прасёлчанай дарозе...

Першая праграма

На манежы родныя беларускія краіды. Традыцыйная вяртатка шыркавых артыстаў...

пуюраў на народныя тэмы. Танцавальна-акрабачная група ў жыўым тэмпе выконвае «Ліўоніху»...

вэтрачныя гімнасты Ганна і Пятро Балазінскія. Значнае майстэрства ў папулярным акрабачным жанры паказалі эквілібрысты Рагатыкіны...

Кінафілмы ў чэрвені

«Памяць сэрца» — так называецца новы фільм, прысвечаны дружбе англічан і рускіх у гады Вялікай Айчыннай вайны...

І. АНОШКІН

Кампазітары ў калгаснікаў У Валожнінскім раёне разгортваецца звычайная падрыхтоўка да 40-годдзя БССР...

У сталіцы Фінляндыі

У сталіцу дружалюбнай дзяржавы, землі якой ляжаць поблізу палярнага круга, наш поезд прыйшоў увечары...

кватэры на першым паверсе атрымліваюць сонца і святло, як і на чвэртым. Новая будынка камернага напрамку літаральна прыстасавана для іх...

экспэртаў ў СССР вельмі значны працэнт. Калі мы рубілі прагулку па тавані на ледзіколы «Старосі» і знаёмліліся з партывымі аб'ектамі...

лічэй, а часам пачытаў і сумны. Праўдзіва перададзена жыццё працоўнага народа ў творах буйнейшых мастакоў Фінляндыі...

ва з Савецкім Саюзам. Гэта кучка капіталістаў, якая нажывалася на вайнах авіяцарства, Відавочна, па ўказанні гэтых рэакцыйных колаў на вітрынах кнігарняў у Хельсінкі...